Podplukovník doc. Ing. Václav Daněk, CSc.

ORGANIZACE SPOJENÍ VE STŘETNÉM SRAŽENÍ

Střetné sražení je druh útočné činnosti, v jehož průběhu se obě strany snaží dosáhnout stanovených cílů útokem. Na jeho úspěšném průběhu se bude od samého počátku podílet dobře organizovaný a spolehlivě fungující systém velení vojskům, jehož materiální základnu tvoří spojovací síly a prostředky, organizačně sjednocené ve spojovací soustavě. Proto při plánování a vedení střetného sražení musíme věnovat trvalou pozornost včasné organizaci spojení a zabezpečení jeho nepřetržitosti.

Z charakteristiky střetného sražení vyplývá, že organizace a zabezpečení spojení se bude řídit zásadami platnými pro útočný boj.

Střetné sražení však má některé základní činitele, které musí spojovací funkcionáři respektovat při organizaci a zabezpečení spojení. Jsou to především: doba střetného sražení a jeho charakteristické etapy; krátký čas na jeho přípravu; vedení nepřetržitého průzkumu do velké hloubky; vedení jaderných a ostatních úderů, rozvinování bojové sestavy a přechodu k aktivní činnosti s předstihem před nepřítelem; rychlé rozdělení nepřátelského úderného uskupení a ničení po částech; narůstání úderné síly v průběhu sražení. Proto klade zvýšené požadavky na velení vojskům. Stálost a spolehlivost velení bude ovlivňovat přesné použití pracovních metod a postupů, které odpovídají vzniklé situaci, včasné rozvinování míst velení a spojovací soustavy, nepřetržitá znalost konkrétní situace, předvídání možných změn v průběhu bojové činnosti, včasné přijetí rozhodnutí a přesné stanovení úkolů vojskům, komplexní využívání všech technických prostředků velení a spojení. V článku se zaměřím na organizaci a zabezpečení spojení ve střetném sražení v průběhu útočné operace.

Ve střetném boji při rychlém vzájemném přibližování vojsk v nejasné a rychle se měnící situaci, kdy se usiluje o získání času a vzdálenosti mezi místy velení jsou větší, může být nepřetržité velení vojskům zabezpečeno jen tehdy, je-li spojení včas předem organizováno a udržováno ve stálé pohotovosti (Spojovací řád ČSLA, 1973, čl. 203).

Z tohoto ustanovení našeho základního spojovacího řádu Spoj-1-1, platného pro organizaci spojení ve střetném boji na taktickém stupni, můžeme vyjít i při organizaci spojení ve střetném sražení na operačním stupni.

Charakter soudobých operací vytváří objektivní podmínky pro vznik střetných sražení. S touto skutečností musíme počítat při plánování každé operace. Proto některá opatření z hlediska přípravy střetného sražení můžeme zplánovat a připravit s dostatečným předstihem. Musíme však počítat s tím, že většinu z nich budeme realizovat až při bezprostřední organizaci střetného sražení, kdy již bude k dispozici více konkrétních informací (především o uskupení a pravděpodobném zámyslu nepřítele). Na jejich realizaci však bude zpravidla málo času. Význam faktoru času ne-

ustále narůstá i při přípravě a vedení střetných sražení.

Předem můžeme řešit tyto úkoly:

— zplánování, organizace a provozní zabezpečení rádiového spojení,

— způsoby využití teritoriální spojovací sítě nebo opěrné spojovací sítě frontu k zabezpečení velení během přesunu a přibližování vojsk,

— vyhodnocení terénu v předpokládaném prostoru střetného sražení studiem map a dalších průzkumných informací, především z hlediska zabezpečení radioreléového spojení a vhodných prostorů pro rozvinutí míst velení, spojovacích uzlů a přistávacích ploch pro spojovací letouny a vrtulníky,

— začlenění spojovacích sil a prostředků do pochodové sestavy,

— vytvoření dostatečné spojovací zálohy,

— stanovení způsobu používání spojení a způsobu činnosti rádiových, radioreléových a troposférických spojovacích prostředků (provozních režimů) v základních fázích střetného sražení.

Realizací těchto, popř. i dalších opatření, vytvářejí spojovací funkcionáři podmínky pro splnění úkolů organizace střetného sražení. Zkušenosti ukazují, že velitel přijme rozhodnutí až tehdy, je-li dostatečně známo uskupení nepřítele, s nímž má dojít ke sražení, a bude ujasněn možný zámysl jeho činnosti. V průběhu 2. světové války měli velitelé a štáby na přijetí rozhodnutí a organizaci střetného sražení k dispozici zpravidla 3—9 hodin, výjimečně celý den. V soudobých podmínkách při vysoké mobilnosti vojsk a účinnosti prostředků ničení se tato doba bude stále zkracovat.

Náčelník spojovacího vojska **po přijetí rozhodnutí velitelem,** vzhledem k omezeným časovým možnostem, se soustředí na rychlé dokončení plánování spojení a vydání stručných bojových nařízení, v nichž konkretizuje a zpřesňuje obsahovou a časovou posloupnost plnění úkolů a bezprostřední odpovědnost příslušných funkcionářů za jejich realizaci.

V tomto období je nutné věnovat mimořádnou pozornost:

— zabezpečení nepřetržitého příjmu informací od všech druhů průzkumu (především však od hloubkového a vzdušného průzkumu),

— zabezpečení spojení se svazky a útvary raketového vojska a frontového letectva, které se budou pdílet na účinném ničení uskupení nepřítele již na dalekých přístupech,

— upřesnění prostorů rozmístění míst velení svého a podřízených štábů a rychlému rozvinování spojovacích uzlů míst velení, pomocných spojovacích uzlů, popř. retranslačních mezistanic,

— rychlému vybudování spojovací sítě k zabezpečení velení při rozvinování hlavních sil,

— kontrole pohotovosti rádiových prostředků k okamžitému použití,

— příjmu varovných signálů a rychlému předávání povelů a nařízení k použití prostředků PVO,

— kontrole pohotovosti spojovací zálohy, možnosti jejího použití se zahájením střetného sražení a vývojem bojové situace,

— kontrole dodržování všech opatření k utajení spojení.

Zabezpečení spojení

Ve střetném sražení velíme vojskům všemi druhy spojovacích prostředků. Význam jednotlivých druhů spojení se může v základních fázích střetného sražení měnit.

Spojovací soustava **v období pochodu a a přibližování vojsk,** jestliže se předvídá střetné sražení, musí zabezpečovat:

— řízení vojsk za pochodu, především s využitím pohyblivých spojovacích prostředků, teritoriální spojovací sítě na vlastním území nebo polní opěrné spojovací sítě frontu,

— možnost okamžitého použití rádiových a radioreléových (troposférických) spojovacích prostředků za přibližování a při zahájení střetného sražení,

— včasné doručování zpráv od všech druhů průzkumu a od průzkumných odřadů,

— rychlé předávání nařízení a povelů vojskům,

— utajení provozu na spojovacích prostředcích.

Z toho vyplývá, že spojovací prostředky budeme přesunovat v sestavě těch míst velení, jimž zabezpečují velení. To umožňuje udržovat spolehlivé spojení rádiovými a pohyblivými spojovacími prostředky se všemi podřízenými a součinnostními vojsky i nadřízeným štábem za pohybu a za krátkých zastávek, vnitřní spojení v jednotlivých proudech, rychlé rozvinutí spojovacích uzlů na místech velení.

Neustále však musíme respektovat zásadu, že provoz v rádiových sítích (smě-

rech) omezíme na příjem a při vynuceném přechodu na vysílání podle rozhodnutí velitele nebo náčelníka štábu můžeme vést pouze krátkými signály při přísném dodržování zásad utajeného velení vojskům.

V tomto období můžeme plně využít tzv. rádiovou síť komplexního spojení. Tato síť představuje kombinaci VKV rádiového spojení přesunujících se velitelů s nejbližšími opěrnými (pomocnými) spojovacími uzly a jejich prostřednictvím napojení se do opěrné spojovací sítě a využití všech jejích možností. Opěrná spojovací síť se v současné době buduje převážně radioreléovými prostředky. Rádiová síť komplexního spojení je proto kombinací VKV rádiového a radioreléového spojení.

Od zahájení střetného sražení musí spojovací soustava zabezpečovat:

— příjem signálů od pozemního a vzdušného průzkumu,

— rychlé předávání povelů a nařízení pro použití jaderných zbraní, rozvinování a vedení boje hlavními silami (silný první sled),

— včasné předávání součinnostních informací mezi motostřeleckými a tankovými svazky (útvary) hlavních sil, předsunutými odřady, výsadky, dělostřelectvem a letectvem,

— velení v operačním týlu.

Hlavním druhem spojení bude rádiovými a pohyblivými spojovacími prostředky, protože oba druhy svými vlastnostmi nejlépe odpovídají charakteru bojové činnosti v době zahájení i v průběhu střetného sražení. Provoz v rádiových sítích (směrech) nezahájíme najednou, ale podle potřeby postupně, opět s dodržením zásad utajeného velení vojskům.

Velmi důležitou podmínkou pro včasné a nepřetržité zabezpečení spojení, jakož i možnost komplexního využívání všech spojovacích prostředků, je upřesnění prostorů míst velení svého stupně a podřízených. Teprve potom může vydat velitelům spojovacích útvarů a jednotek konkrétní úkoly k rozvinování spojovacích uzlů, pomocných spojovacích uzlů, k vybudování spojovací sítě a přípojných vedení k opěrným spojovacím uzlům, budou-li již zřízeny v pásmu bojové činnosti, k přípravě a vytyčení přistávacích ploch pro spojovací letouny a vrtulníky. Postupně se tak rozšíří možnosti spojovací soustavy o radioreléové spoje, popř. i linkové spoje budované polním kabelem.

Střetné sražení bude probíhat v podmínkách velmi složité a rychle se měnící situace, což může vyvolat nové požadavky na spojení nebo změny v možnostech jejího zabezpečení. Na realizaci bude zpravidla málo času. Náčelník spojovacího vojska a velitelé spojovacích útvarů si musí k jejich zabezpečení neustále vytvářet spojovací zálohu, schopnou v krátké době řešit nově vzniklé úkoly.

Střetné sražení z hlediska činnosti vlastních vojsk může v závěrečné etapě přejít k pronásledování ustupujících vojsk nepřítele nebo vojska přejdou do vynucené obrany. To v zásadě ovlivní i úkoly a požadavky kladené na spojení a jejich realizaci. Musíme rovněž počítat s tím, že spojovací útvary a jednotky mohou mít značné ztráty, které nebude možné včas a v dostatečném množství uhradit.

Střetné sražení bude probíhat ve velmi složité radioelektronické situaci, kdy obě strany se budou snažit získat iniciativu i v ovládnutí „éteru“ a použitím prostředků radioelektronického boje narušit nebo vyřadit systém velení druhé strany. Tuto skutečnost potvrzují zkušenosti ze všech lokálních válek posledního období.